

Кутеньова Н.Б.

завідувач,

Чернігівський дошкільний навчальний заклад №72,

Центр розвитку дитини

ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ОСНОВІ ЦІННІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГЕРАЛЬДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Формування інтересу та елементарних уявлень старших дошкільників до наук символіки та геральдики – досить новий напрямок в роботі дошкільного закладу, але потрібний в освітній практиці. І це зрозуміло. Адже герби держав, міст, прізвищ являють собою символічне «обличчя», сконцентроване відображення їх історії, традицій.

Геральдика – прикладна наука до науки символіки. Символ – предмет, об'єкт, що має для людини (народу) певний ціннісний сенс не тільки в матеріальному, але і в духовному плані. Це як скринька з подвійним дном. Щоб певні символи стали мати ціннісний сенс для дитини, треба дати їй повне і зрозуміле уявлення про ці символи.

Знання про герб і прапор держави позначені в кожній чинній комплексній програмі для ДНЗ, проте цілісної системи ознайомлення дошкільників з геральдикой ми не знайшли.

Анкетування виявило, що у педагогів виник певний інтерес, але їм часто не вистачає елементарних знань – немає серйозного, глибокого поняття сутності символів.

Аналізуючи методичну літературу з даної теми, ми побачили, що іноді на дошкільний вік переносяться знання шкільної програми, а такі терміни, як «символізує», «уособлює», для дошкільнят дуже складні. Складні, на наш погляд, для розуміння малюків і самі символи. Діти чудово їх запам'ятовують, дізнаються, знаходять серед інших схожих, розповідають про них, але сама суть символу для дошкільнят найчастіше залишається абстрактною. Як же допомогти дитині глибше зрозуміти сенс такого складного символу, як герб? Як навчити відчувати його, а не тільки запам'ятати і повторити?

Щоб відповісти на всі запитання, ми:

1. Опрацювали безліч літературних та електронних джерел (чудова нагода співпраці з бібліотекою!).

2. Провели круглий стіл «Геральдичні знаки в сучасному просторі».

3. Ініціативною групою створили інтелектуальну картку «Герб».

4. Почали збирати матеріали міні – музею «Світ геральдики».

5. Розробили серію дидактичних ігор про геральдику та символіку.

6. Склали та провели систему занять (ми їх назвали «цікавинками»).

Матеріал базується на:

– по-перше, на ретельному, обумовленому віковими можливостями дітей, відборі матеріалу;

– по-друге, інтеграції роботи з різними напрямками виховної роботи та видами діяльності дітей;

– по-третє, активному включенні дітей.

Таким чином, герби допомагають педагогу в доступній формі залучити дошкільнят до історичного минулого.

В процесі роботи здійснюється формування таких компетентностей:

Пізнавальна

- ознайомлення з пам'ятками історії та культури ;
- становлення особистісного сприйняття матеріалу;
- розвиток умінь досліджувати навколишнє середовище.

Практична

• вміння описувати історико-краєзнавчі об'єкти, оформлювати результати досліджень за темою.

Творча

- розроблення ідеї та її втілення.

Соціальна

- співробітництво, соціальна активність;
- виховання культури спілкування;
- утвердження свідомого ставлення до збереження та примноження культури, звичаїв, традицій;
- розвиток позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самостійність, ініціативність, відповідальність тощо);
- виховання доброзичливості, вміння співпрацювати.

На кожному занятті здійснюється багатогранна робота. Вона вимагає залучення всіх змістових ліній Базового компоненту. Ця робота повинна мати чітко окреслену розвивальну, пізнавальну та виховну мету.

Метою занять, побудованих на інтегрованому змісті, має бути всебічне вивчення певного символу, осмислене сприйняття доквілля, приведення знань

у певну систему, збудження уяви й інтересу у дітей, розвиток позитивно-емоційного настрою.

Інтеграція навчання може дати ефект лише за умови, коли сам вихователь по-творчому підійде до вивчення кожної теми зокрема і до всього навчального матеріалу загалом. Це залежить від уміння синтезувати матеріал, органічно пов'язати заняття з різних змістових ліній розвитку, підпорядковуючи їх головній темі.

Плануючи роботу, вихователю слід орієнтуватися на завдання програми старшої групи, а також зважати на індивідуальні особливості дітей, умови роботи.

Ознайомлюючи дітей з таким символом як герб, вихователю важливо дотримуватись принципу відповідності сучасності. Для того, щоб зрозуміло пояснити дітям значення цих символів, педагогу самому треба ознайомитись із далеким минулим [1]. Поєднання минулого і сучасного – чи не найскладніше в опрацюванні теми «Геральдика – дошкільнятам».

Перед вихователем мають бути поставлені такі завдання:

- визначити рівень знань вихованців із цієї проблеми;
- скласти тематичний план роботи;
- спланувати індивідуальну роботу залежно від результатів вивчення.

Реалізуючи завдання, вихователь повинен дбати не стільки про нагромадження знань дітьми, як про їх творче засвоєння, а також впливати на почуття дітей.

Роботу над даною темою рекомендується побудувати так: починати з наочних методів роботи і закінчувати словесними. Варто спочатку розглянути уважно кожен символ, використовуючи макет, ілюстрацію. Одні й ті самі наочні посібники, таблиці, картини, комп'ютерні програми, малюнки-макети гербів, відеофільми, тощо можуть бути використані на багатьох заняттях лише з певним творчим підходом відповідно до завдань окресленої теми. Діти порівнюють, групують предмети, що вивчають, досліджують за характерними ознаками, а також творчо узагальнюють свої знання під час свят й інших цікавих освітньо-виховних заходів [2].

Таким чином, розроблена нами система роботи з ознайомлення дошкільників з символікою та геральдикою України дозволяє вирішити такі завдання:

- познайомити дітей з поняттям "символ" і його значенням, історією походження герба, різноманіттям гербів міст;
- дати дітям уявлення про те, що герб – це не тільки маленька інформація про місто, але те, чим місто дуже пишається;
- познайомити з видами гербів, вчити «читати» закладену в них інформацію;
- через герби міст дати дітям уявлення про різноманітність природи нашої країни, виховувати любов до рідного краю, бажання зберегти природу;
- знайомити з різноманітними професіями, виховувати почуття поваги до їх представників;
- дати дітям деякі уявлення про історію;

– виховувати почуття гордості за своїх предків, вдячності за їх подвиг, вірність і відданість Батьківщині.

Державна, місцева, родинна символіка, як невід’ємні частини одного цілого, покликані формувати громадянську гідність, патріотичні почуття і впевненість дітей в майбутньому своєї держави України.

Список використаних джерел:

1. Мацкевич А. Я. Геральдика – дошкільнятам // Робота з книгою в дитячому садку / Упоряд.: В. А. Богуславська, В. Д. Разова. – М.: Освіта, 1967. – С. 46–60.
2. Гречило А. Герби та прапори міст і сіл України. Ч 1. Львів, 2004.
3. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі: практикум: навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – К.: Вища шк., 2003. – 204 с. С. 63–84.